

પ્રવચન નં. ૨૪ ગાથા - ૬ તા. ૩-૭-૭૮ સોમવાર, જેઠ વદ-૧૩ સં.૨૫૦૪

અશુદ્ધતા પરદ્રવ્યકે સંયોગસે આતી હૈ. છે ભાવાર્થ ? કયા કહેતે હૈ કે જો આ આત્મા હૈ ને આત્મા. વસ્તુ વો તો શુદ્ધ ચૈતન્ય આનંદધન હૈ અતીન્દ્રિય આનંદ ને અતીન્દ્રિય જ્ઞાનકી મૂર્તિ હૈ. ઉસકી પર્યાયમેં અવસ્થામેં હાલત વર્તમાન દશામેં અશુદ્ધતા પરદ્રવ્યકે સંયોગસે આતી હૈ. યે અશુદ્ધતા નામ પર્યાયનો ભેદ પરદ્રવ્યના સંયોગથી પોતાની અપની યોગ્યતાસે હોતી હૈ. આહાહા ! અશુદ્ધતા ભેદ અથવા પુણ્ય પાપકા ભાવ અપની ચીજ જો દ્રવ્ય હૈ ઉસમેં તો હૈ નહીં પણ ઉસકી પર્યાયમેં મલિનતા પરદ્રવ્યકે સંયોગસે આતી હૈ. “ ઉસમેં મૂળ દ્રવ્ય તો અન્ય દ્રવ્યરૂપ નહીં હોતા ” કયા કહેતે હૈ. વસ્તુ જો સચ્ચિદાનંદ જ્ઞાનાનંદ ધ્રુવ વસ્તુ, આત્મા ધ્રુવ નિત્ય વસ્તુ, એ કદી પુણ્ય પાપના મેલ એ અન્ય દ્રવ્યરૂપે એ સ્વદ્રવ્ય હોતા નહીં. સમજમેં આયા ? ઝીણી વાત બાપુ ! ધર્મ, ધર્મ એ કયા ચીજ હૈ સૂક્ષ્મ બહોત હૈ. આહાહા !

એ મૂળ દ્રવ્ય જે વસ્તુ હૈ વસ્તુ આત્મા, જ્ઞાનસ્વરૂપ જ્ઞાયકભાવ વો અન્ય દ્રવ્ય નામ પુણ્ય પાપ ને ભેદરૂપ તો કભી હોતા નહીં. સમજમેં આયા ? માત્ર પરદ્રવ્યકે નિમિત્તસે અવસ્થા મલિન

હો જાતી છે. પરકર્મનું નિમિત્ત એના સંબંધે આત્માની અવસ્થામાં-પર્યાયમાં-હાલતમાં મલિનતા હો જાતી છે, વસ્તુમાં મલિન નહીં, વસ્તુ તો ત્રિકાળ નિર્મળાનંદ છે. આહાહા !

“ દ્રવ્યદૈષ્ટિસે દ્રવ્ય તો જો છે વો હી છે ” વસ્તુ જો છે વસ્તુ સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ, શુદ્ધ અખંડ આત્મદ્રવ્ય એ તો જો છે વો હી છે, ઉસમેં કુદ્ર ફેરફાર હોતા નહીં પર્યાયમેં ફેરફાર એ સંયોગજનિત અવસ્થા મલિન એ વસ્તુમેં છે નહીં. આહાહા ! દશામેં પર્યાયમેં ભેદ છે વસ્તુમેં નહીં, વસ્તુ ને પર્યાય (વસ્તુમેં મલિનતા નહી તો મલિનતા કિધરસે આઈ) મલિનતા પર્યાયમેં છે. વસ્તુમેં મલિનતા કેસી ? વસ્તુ તો છે વહી છે. આહાહા ! પર્યાયમેં અવસ્થામાં મલિનતા છે તો મલિનતા ચલી જાતી છે... વસ્તુમાં મલિનતા હો તો વસ્તુ ચલી જાયેગી, તો તે અશુદ્ધ હો જાયે ને અશુદ્ધનો નાશ કરનેમેં જાવે તો એ વસ્તુ નાશ હો જાય, ઝીણી વાત છે ભાઈ ધર્મ ! આહાહા !

દ્રવ્યદૈષ્ટિસે, દ્રવ્ય નામ વસ્તુ ત્રિકાળકી દૈષ્ટિસે દેખો તો દ્રવ્ય જો છે વો હી છે. વો તત્ત્વ છે વો હિ એસા ને એસા અનાદિ અનંત એસા છે. આહાહા ! ઔર પર્યાયદૈષ્ટિસે દેખો તો મલિન હી દિખાઈ દેતા છે, વર્તમાન ઉસકી દશા, ઉસકી હાલત, પર્યાય, ઉસસે દેખો તો મલિન છે, પર્યાયદૈષ્ટિસે દેખો તો મલિન છે, દ્રવ્યદૈષ્ટિસે દેખો તો નિર્મળ છે. આહાહા ! હવે આવું સમજવું એને. માર્ગ અનાદિ ખ્યાલમાં નહિ ને જનમ મરણ કરી રહ્યો છે, ઠજ ના અવતાર. આહાહા ! !

એ પર્યાયદૈષ્ટિસે દેખો તો મલિન દીખતે છે, ઈસી પ્રકાર આત્માકા સ્વભાવ જ્ઞાયકભાવ માત્ર છે, જ્ઞાયક તો જાનના, જાનના, જાનના, જાનના, એવો જ્ઞાયક સ્વભાવ જ ત્રિકાળી ઉસકા ભાવ છે. ઓ ઉસકી અવસ્થા પુદ્ગલ કર્મકે નિમિત્તસે રાગાદિરૂપ મલિન છે. વર્તમાન ઉસકી દશા, ત્રિકાળ દ્રવ્યકો છોડકર, વર્તમાન અવસ્થામેં પુદ્ગલકર્મકા નિમિત્તસે રાગદ્વેષ આદિ મલિન છે વહ પર્યાય છે, એ તો અવસ્થા છે. આહાહા ! મનુષ્યપણું મનુષ્યપણુંપણે કાયમ છે. બાલ, યુવાન, વૃદ્ધાવસ્થા એ તો પર્યાયકા ભેદ છે. મનુષ્યપણું, તો મનુષ્યપણુંપણે કાયમ છે. એમ સોનું તો સોનાપણે કાયમ છે પણ સોનાની અવસ્થા જે કુંડલ કડા આદિ હોતા છે એ અવસ્થા છે એ અવસ્થા ભેદ છે એ વસ્તુમેં નહિ. આહાહાહા ! આવું સમજવું હવે.

“ દ્રવ્યદૈષ્ટિસે દેખા જાય તો જ્ઞાયકત્વ તો જ્ઞાયકત્વ હિ છે, ” વસ્તુ વસ્તુ વસ્તુ ત્રિકાળી વસ્તુ દ્રવ્ય તત્ત્વ એ દૈષ્ટિસે દેખા જાય તો જ્ઞાયક તો જ્ઞાયક હી છે વહ કહીં જડત્વ નહિ હુઆ. જ્ઞાયકભાવ જો જાણન સ્વભાવ વો તો જ્ઞાયક સ્વભાવરૂપ તો ત્રિકાળ છે. એ પુણ્ય પાપ ભાવ જો જડ છે, વોરૂપે વો હુઆ નહિ. પુણ્ય ને પાપ, દયા-દાન-વ્રત-ભક્તિ, કામ ક્રોધકા ભાવ ઉસમેં જ્ઞાયક ભાવકા અંશ નહીં, વો જ્ઞાયકભાવ તો નહિ પણ જ્ઞાયકભાવકા કિરણ અંશ પર્યાય ઉસકી નિર્મળ પર્યાય ભી ઉસમેં છે નહિ પુણ્ય પાપકા ભાવમેં. શુભ અશુભભાવ જો છે (વહ) મલિન છે એ જડ છે, આહાહા ! શરીર જડ છે એ તો રંગ, ગંધ, રસ, સ્પર્શવાળા જડ છે. આહાહા ! ઔર પુણ્ય-પાપકા ભાવ જડ છે ઉસમેં ચૈતન્યકા પ્રકાશકા અભાવ છે એ અપેક્ષાએ જડ છે. આહાહા !

“ યહાં દ્રવ્ય દૈષ્ટિકો પ્રધાન કરકે કહા છે. ” આ ગાથામેં તો વસ્તુકી દૈષ્ટિ બતાના, વસ્તુકી દૈષ્ટિ કરાના, તો યે સમ્યગ્દર્શન હોતા છે. સત્ય દર્શન હોતા છે. જૈસી ચીજ છે, એસી દૈષ્ટિ કરાનેકો દ્રવ્ય દૈષ્ટિસે પ્રધાન મુખ્ય કરકે કહા છે. છે ?

“ જો પ્રમત્ત અપ્રમત્તકે ભેદ છે, ગુણસ્થાન ચૌદ છે એ ભેદ છે, એ ભેદ છે વે પરદ્રવ્યકી

સંયોગજનિત પર્યાય છે.” શુભ અશુભ ભાવ પર્યાયમે કર્મકા સંયોગકા નિમિત્તસે, અપની ઉપાદાનકી યોગ્યતાસે ઉત્પન્ન હોતા હૈ પણ હૈ તો એ જડ. ઓ કારણ પ્રમત્ત અપ્રમત્તકા ભેદ હૈ વહ પરદ્રવ્યકી સંયોગ જનિત પર્યાય હૈ. એ જેમ શુભ અશુભભાવ જેમ પરદ્રવ્યકા સંયોગ જનિત વિકારી જડ પર્યાય, એસે પ્રમત્ત-અપ્રમત્તકા ભેદ બી પહેલે ગુણસ્થાનસે છહે પ્રમાદ, સાતમેસે ચૌદમે અપ્રમાદ એ ભૈદ હૈ, એ સંયોગજનિતકી અપેક્ષાએ ભેદ હૈ, વસ્તુમાં ભેદ નહીં, આવી ચીજ છે.

હિન્દી કરે તો પણ ભાવ તો જે છે તે રહે, અત્યારે તો ચાલતું નથી, અત્યારે તો બધું ગરબડ-ગરબડ, દયા કરો ને વ્રત કરો ને ભક્તિ કરો ને પૂજા કરો ધર્મ હોગા, હો જાઓગા ધૂળમાં ધર્મ નહીં ભાઈ તને ખબર નથી. એ વિકારી ભાવ, પર્યાય દૈષ્ટિમે સંયોગજનિત ભેદ હૈ, એ વસ્તુમે હૈ નહીં અને વસ્તુકી દૈષ્ટિ હુએ બિના સમ્યગ્દર્શન હોતા નહીં. આહાહા ! સમજમે આયા ?

યહાં દ્રવ્યદૈષ્ટિકો પ્રધાન કરકે કહા હૈ, જો પ્રમત્તઅપ્રમત્ત કે ભેદ હૈ યે તો પરદ્રવ્યકી સંયોગજનિત પર્યાય હૈ, યહ અશુદ્ધતા દ્રવ્યદૈષ્ટિમે ગૌણ હૈ. યહ અશુદ્ધતા વસ્તુદૈષ્ટિ કરાનેકો યહ અશુદ્ધતા પેટામે ગૌણ રખકર ઉસમે હૈ નહીં, ઉસકી પર્યાયમે ભી હૈ નહીં એસા, ગૌણ કરકે, પર્યાય હૈ નહીં એસા નહીં, પણ વો પર્યાયકો ગૌણ કરકે અર્થાત્ ઉસકી મુખ્યતા લક્ષમે ન લેનેકો, ત્રિકાળી દ્રવ્યકો મુખ્યતા લક્ષમે લેનેકો, વો કારણસે સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ ધર્મકી પહેલી સીટી યે કારણે અશુદ્ધતા ગૌણ કરકે, હૈ ? દ્રવ્યદૈષ્ટિમે એ ગૌણ હૈ, આહાહા ! વસ્તુ જે ચૈતન્ય પ્રભુ નિત્યાનંદ ધ્રુવ જો વસ્તુ હૈ, ઉસકી દૈષ્ટિમે યે પર્યાયના ભેદો ગુણસ્થાન આદિ ને પુણ્ય પાપ એ સબ ગૌણ હૈ વ્યવહાર હૈ. ત્રિકાળી જ્ઞાયક ભાવ એ મુખ્ય હૈ ઓર પ્રમત્ત આદિકા ભેદ હૈ યે ગૌણ હૈ ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવ હૈ યે નિશ્ચય હૈ ઓર પર્યાયકા ભેદ હૈ યે વ્યવહાર હૈ. નેમચંદભાઈ ! આવું ઝીણું છે. આહાહા !

દરકાર કરી નથી કોઈ દિ ' એણે સંસારના પાપ આખો દિ ' કરે અને તેમાં ક્યાંક ધર્મ સાંભળવા જાય કલાક તો મળે એવું દયા કરો ને વ્રત કરોને ભક્તિ કરોને પૂજા કરો, તમને ધર્મ થઈ જશે એ તો એનું એ મિથ્યાત્વ હૈ.

યહાં તો અશુદ્ધતા, વસ્તુ જો હૈ ત્રિકાળી જે કાયમકી અસલી ચીજ હૈ ઉસકી દૈષ્ટિ કરાનેકો દ્રવ્યદૈષ્ટિકી મુખ્યતાસે, યે પર્યાય હૈ યે ગૌણ હૈ, ત્રિકાળ હૈ યે નિશ્ચય હૈ ઓર પર્યાય એ વ્યવહાર હૈ, ત્રિકાળ યે સત્યાર્થ હૈ ઓર પર્યાય એ અપેક્ષાએ અભૂતાર્થ હૈ. આહાહા ! ત્રિકાળ સત્યાર્થ હૈ, તો એ અપેક્ષાએ પર્યાય અસત્યાર્થ હૈ, ત્રિકાળ વાસ્તવિક હૈ તો આ ભેદ ઉપચાર હૈ. વસ્તુ એવી ઝીણી છે બાપુ ! આહાહા ! અહીં સુધી આવ્યું 'તું કાલ, આવ્યું 'તું અહીં સુધી ? આ તો ફરીને ભાઈને લઈને. આહાહા ! આહાહા ! દ્રવ્યદૈષ્ટિ શુદ્ધ હૈ વસ્તુ જે ત્રિકાળી સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ, ધ્રુવ જિસમે પલટો અવસ્થા ભી નહીં એસી ચીજ હૈ યે શુદ્ધ હૈ, પર્યાય મલિન ને ભેદ એ અશુદ્ધ કરકર, ગૌણ કરકરકે, વ્યવહાર કરકરકે, ઉપચાર કરકરકે હૈ નહીં એસા કહેનેમે આયા હૈ. સમજમે આયા ? અને ત્રિકાળી ભગવાન આત્મા એક સમયમે ધ્રુવ, ધ્રુવ ચિદાનંદ પ્રભુ, વસ્તુ હૈ, ઉસકી દૈષ્ટિ એ શુદ્ધ હૈ, દ્રવ્યદૈષ્ટિ શુદ્ધ હૈ, ક્યોંકિ ત્રિકાળી ચીજ હૈ યે સત્યાર્થ હૈ, ભૂતાર્થ હૈ, છતી ચીજ

હૈ ત્રિકાળી ઉસકી દૈષ્ટિ એ શુદ્ધ હૈ. સંયોગજનિત અશુદ્ધ પર્યાયકી દૈષ્ટિ એ તો અશુદ્ધ હૈ, પર્યાય હૈ ને વ્યવહાર હૈ. આહાહા ! સમજમ્ આયા ? આજ હિન્દી હાલ્યા, આ હિન્દી ચલા આજ, નહીં સમજતે ? આ તો હિન્દી ચલતે હૈ આજ તો, એને કાંઈ ફરક નથી. સમજમ્ આયા ?

દ્રવ્યદૈષ્ટિ શુદ્ધ હૈ, વસ્તુ હૈ યે દૈષ્ટિ કરાના યે દ્રવ્યદૈષ્ટિ એ શુદ્ધ હૈ, પર્યાય દૈષ્ટિએ પર્યાય તો અશુદ્ધ હૈ સંયોગજનિત ઉસકો ગૌણ કરકે વ્યવહાર કરકે ઔર વસ્તુકો મુખ્ય કરકે નિશ્ચય કરકે ઉસકી દૈષ્ટિ કરાયા હૈ. પંડિતજી ! આહાહા ! દિગંબર સંતોની વાણી ગંભીર બહુ ઘણી ગંભીર બાપુ, વસ્તુ એવી છે અને એવી ચીજ બીજે ક્યાંય હૈ નહીં શ્વેતાંબરમ્, સ્થાનકવાસીમ્ ને અન્ય મતમ્ ક્યાંય હૈ નહીં. આવી ચીજ હૈ. આહાહા !

તો કહેતે હૈ કે દ્રવ્યદૈષ્ટિ શુદ્ધ હૈ, ત્રિકાળી વસ્તુકી દૈષ્ટિ યે શુદ્ધ હૈ ઔર ત્રિકાળી દૈષ્ટિ એ નિશ્ચય હૈ. યે ત્રિકાળી દ્રવ્ય જો હૈ, વો નિશ્ચય હૈ, ઔર ઉસકી દૈષ્ટિ વો નિશ્ચય હૈ. આહાહા ! ભૂતાર્થ હૈ, ત્રિકાળી ચીજ હૈ યે ભૂત એટલે છતો પદાર્થ હૈ, પર્યાય તો પલટતી ક્ષણિક અવસ્થા સંયોગજનિત ભેદ મલિનતા હૈ, આ તો સ્વાભાવિક વસ્તુ હૈ ત્રિકાળી, જેમાં સંયોગની અપેક્ષા નહીં, સંયોગના અભાવની અપેક્ષા નહીં. આહાહા ! સમજાય એટલું સમજો બાપુ, આ તો પરમાત્મા જિનેશ્વર દેવ, તીર્થંકર ત્રિલોકના નાથ એની આ વાણી છે. અત્યારે તો બધી ગરબડ થઈ ગઈ છે બધે, જ્યાં જુઓ ત્યાં આ કરો ને અપવાસ કરો, વ્રત કરો, પણ કહે છે કે એ બધા વિકલ્પ છે એ તો અશુદ્ધ છે, આહાહા ! એ અશુદ્ધતા પરદ્રવ્યના સંયોગે ઉત્પન્ન થાય છે તે સ્વાભાવિક ચીજ નથી. આહાહાહા !

સ્વાભાવિક ચીજ તો ત્રિકાળી જે ચીજ હૈ એ સ્વાભાવિક હૈ, સહજ હૈ, ઉસકી દૈષ્ટિ દ્રવ્ય શુદ્ધ હૈ તો દૈષ્ટિ ભી શુદ્ધ હૈ. ઔર દ્રવ્ય ભી, આહાહા ! અભેદ હૈ ઔર પર્યાય અભેદ હો ગઈ, દ્રવ્ય નિશ્ચય હૈ તો પર્યાયકો હી નિશ્ચય કહેનેમ્ આતા હૈ. વસ્તુ ભૂતાર્થ હૈ, ભૂત નામ છતો છતી હૈયાતી ત્રિકાળ મોજૂદ ચીજ હૈ, પર્યાય હૈ યે તો ક્ષણિક વિકાર કર્મકા સંયોગસે ઉત્પન્ન હૈ. આ વસ્તુ હૈ સત્ય હૈ ભૂતાર્થ, આહાહા ! સત્યાર્થ હૈ, સત્ય, સત્ય કાયમકી સત્ય પદાર્થ હૈ. આહાહા ! વો સમ્યગ્દર્શનકા વિષય હૈ. સમજમ્ આયા ?

અભ્યાસ ન મળે, કાંઈ ખબર ન પડે, જગતના પાપના અભ્યાસ બધા આખો દિ ' ધંધા, આ દુકાને બેસીને ઘરાકને સાચવવા ને માલ વેચવો આ નોકરી હોય તો બે પાંચ હજારનો પગાર મળે પાપ એકલું છે. આખો દિ ', ધર્મ તો નથી પણ પુણ્યે ય નથી. આહાહાહા !

અહીંયા તો ધર્મ હોનેકે કારણ, પર્યાયદૈષ્ટિકો મલિનતા અને ભેદકી દૈષ્ટિકો ગૌણ કરકે ત્રિકાળી દૈષ્ટિ કરાનેકો કે જે સત્ય દૈષ્ટિ હૈ, કયુંકી વસ્તુ સત્ય હૈ, ત્રિકાળી મોજૂદ ચીજ હૈ, મોજૂદ ચીજ ભગવાન ત્રિકાળી ધ્રુવ, ઉસકી દૈષ્ટિ કરના વો નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન હૈ. આહાહા ! ઉસકા નામ ધર્મની પહેલી સીદી હૈ, હજી ચારિત્ર તો ક્યાંય રહી ગયા એ તો બહુ આઘી વાત છે. સમજમ્ આયા ?

અભેદ હૈ, ભૂતાર્થ હૈ, સત્યાર્થ હૈ, પરમાર્થ હૈ. આહાહા ! પરમપદાર્થ પરમાર્થ એ વસ્તુ પરમાર્થ આ દુનિયાનો પરમાર્થ અમે કરીએ છીએ પરોપકાર કરીએ એ સબ જૂઠાં બાત હૈ. કોઈકા કોઈ કર સકતે નહીં, પરમ પદાર્થ પરમાર્થ તો પ્રભુ પોતે હૈ. ત્રિકાળી પરમ પદાર્થ પરમાર્થ

જિસકી દૈષ્ટિ કરનેસે જનમ મરણકા અંત લાનેકા સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? ઇસલિયે આત્મા જાયક હી હૈ. વસ્તુ છે એ તો ત્રિકાળી જાયક જાયક જાયક જ્ઞાન રસ, જ્ઞાન સ્વભાવ, જાયક 'જ' સ્વભાવ, સર્વજ્ઞ સ્વભાવ, જાયક ભાવ, એ તો ત્રિકાળી જાયક ભાવ સ્વરૂપ હૈ. આહાહા ! આવી ભાષા ને આવું બધું. બાપુ મારગ ઝીણો, બહુ ભાઈ ! આહાહા ! છે ? એ કારણે આત્મા જાયક હી હૈ. એક જાયક સ્વરૂપ જાણક સ્વભાવ માત્ર યે તો હૈ જાણક સ્વભાવ કાયમી ત્રિકાળી જાયક સ્વભાવ, જાણક સ્વભાવ માત્ર આત્મા હૈ, ઉસમેં કોઈ મલિનતા ને ભેદ હૈ નહીં. આહાહા ! ઉસમેં ભેદ નહીં. એ પ્રમત અપ્રમત ઔર પુણ્ય પાપકા ભાવ વો વસ્તુકા સ્વરૂપમેં નહીં, ભેદ નહીં. આહાહા ! ઇસલિયે યહ પ્રમત અપ્રમત નહીં, એ કારણે વો પ્રમત-અપ્રમત જે ગુણસ્થાનના ભેદ, જેમ સીદ્ધી ચડનેમેં પગથિયા હોતા હૈ ને ? પૈરી, એમ ભેદ હૈ ગુણસ્થાન ચૌદ પર્યાયમેં, વો ઉસમેં હૈ નહીં. આહાહા !

“ જાયકભાવ નામ ભી ઉસે જ્ઞેયકો જાનનેસે દીયા જાતા હૈ, ” આહા ! જાનનેવાલા જાનનેવાલા ઐસા કહેનેમેં આતા હૈ, તો જાનનેવાલા પરકો જાનતે હૈ માટે જાનનેવાલા હૈ ? કે 'ના'... આહાહા ! એ તો પરકો જાનનેકે કાલમેં, વો અપની જ્ઞાનકી વિકાસ શક્તિ પ્રગટ હુઈ એ અપનેસે હુઈ હૈ, પરકા જાનના ને સ્વકા જાનના વો પર્યાયમેં, પર્યાયકી વિકાસ નામ, વ્યક્ત પ્રગટ હુઈ યે અપનેસે હુઈ હૈ, પરસે નહીં. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

જાયક નામ ભી ઉસે જ્ઞેયકો જાનનેસે દિયા જાતા હૈ, “ ક્યોંકિ જ્ઞેયકા પ્રતિબિંબ ભી જબ ઝળકતા હૈ જ્ઞાનકી પર્યાયમેં, ” પર્યાયની બાત અબ ચલતી હૈ, ઇસકી પર્યાયમેં રાગ જાનનેમેં આતા હૈ, શરીર હૈ ઐસા જાનનેમેં આતા હૈ, જ્ઞાનકી પર્યાયમેં ઉસકી ઝળક નામ જાનનેમેં આતા હૈ. આહાહા ! જ્ઞેયકા પ્રતિબિંબ જબ ઝળકતા હૈ જ્ઞાનકી પર્યાયમેં સ્વપરપ્રકાશક પર્યાયકા સામર્થ્યસે જો વિકસિત હુઆ, ઉસમેં રાગ ને શરીર આદિ દેખનેમેં જાનનેમેં આતા હૈ, “ તબ જ્ઞાનમેં વૈસા અનુભવ હોતા હૈ, ” તો જ્ઞાનમેં ઐસા અનુભવ હોતા હૈ કે મૈ તો જ્ઞાનકી પર્યાય કૂં ! તથાપિ ઉસે જ્ઞેયકૃત અશુદ્ધતા નહીં. કયા કહેતે હૈ ?

ત્રિકાળી જાયકભાવ તો શુદ્ધ હૈ પણ ઉસકા જ્ઞાન હુઆ હવે પર્યાયમેં, તો જ્ઞાન ઉસકા હુઆ વો જ્ઞાનકી પર્યાયમેં સ્વ તો જાનનેમેં આયા પણ વો જ્ઞાનકી પર્યાય અવસ્થામેં પર જાનનેમેં આયા, તો પર જાનનેમેં આયા તો ઇતની પરજ્ઞેયકૃત પરાધીનતા ઉસમેં આઈ ઐસા હૈ નહીં. યે પરજ્ઞેયકૃત જો ભાવ ગિનનેમેં આયા યે તો સ્વ-જ્ઞેય અપની પર્યાયકા ભાવ હૈ, યે જ્ઞાન પર્યાય અપના પર્યાયકા ભાવ હૈ યે જ્ઞેયકૃતસે હુઆ હૈ ઐસા હૈ નહીં. અરે આવી વાતુ. ભાષા તો સાદી છે પણ હવે ભાવ તો જે હોય એ પ્રમાણે હોયને ? આહાહા ! કયા કિયા ? કે જો જાનનેવાલા એમ કહેનેમેં આયા, તો જાનનેવાલા અપનેકો તો જાન્યા, પણ વો પરકો જાનનેકે કાલમેં, પર જૈસી ચીજ હૈ તૈસા યહાં જ્ઞાન હોતા હૈ. તો, ઐસા તો પરકે કારણસે યે પર્યાય હુઈ હૈ ઐસા હૈ નહી, યે પરકો જાનનેકી પર્યાય ભી અપની શક્તિકા વિકાસ હુઆ હૈ, સ્વપરપ્રકાશકા વિકાસ હુઆ હૈ પ્રગટ હુઆ હૈ યે અપની પર્યાય હૈ, અપનેસે પ્રગટ હુઈ હૈ, પરસે નહીં. સમજમેં આયા ? આહાહાહા !

આવો ઉપદેશ કીધો, કાંઈ સાંભળ્યું ન હોય, દ્રવ્ય શું ને પર્યાય શું, અભેદ શું ને ભેદ શું, એ કયા હૈ આહા ! આ અનાદિ કાળ અજ્ઞાનમેં રૂલતે રૂલતે પરિભ્રમણ, આહાહા ! કૌવા, કીડા,

कागडा, कंधवा उसमें भव अनंत किया ने अर्द्धिया भी नहीं समझे (तो) मरीने त्यां जाओगा ये आहाहा ! भले अर्द्धिया करोडोपति हो, मांस अने दाडू आदि भाते न हो, दाडू आदि, पशु भान नहीं वस्तुना ने माया कपट ने लोभ आदि भाव क्रीया हो, आहाहा ! तो पशुमें जाओगा, फिर अवतार मनुष्यका मिलना कठण पडेगा धर्म तो कठण पशु मनुष्यपशुं मिलना कठण (हो जाओगा) . आहाहा !

आ रीज जैसी है औसी ज्ञानमें समजमें न आवे तब लग तो परिभ्रमणका भाव है. आहाहा ! ज्ञानमें औसा अनुभव आता है, जेवुं राग ने शरीरको जाना तो ये ज्ञानकी पर्याय जाननेमें आछ है, अे रागका ज्ञान हुआ माटे रागको जाना अथवा रागसे ज्ञान हुआ औसा है नहीं. ये ज्ञान पर्याय अपनेको जाना वो पर्यायमें परको जाना, तो परके कारणसे परको जानना हुआ औसा है नहीं, अपनेमें ये स्वपरप्रकाशका भान हुआ, विकास हुआ, प्रगट हुआ, अे रागसे प्रगट हुआ नहीं, शरीरको जाना तो शरीरसे जाननेकी पर्याय उत्पन्न हुछ नहीं. आहाहाहा ! समजमें आया ?

तथापि उसे ज्ञेयकृत अशुद्धता नहीं, क्योंकि जैसा ज्ञेय ज्ञानमें प्रतिभासित हुआ, जैसा शरीर ने राग, जैसी अपनी पर्यायमें स्वज्ञेय जाननेमें आया वो ही पर्यायमें परका जाननेमें आया ये प्रतिभासित हुआ वैसा ज्ञायकका ही अनुभव करने पर ज्ञायक ही है, अे तो जाननेकी पर्याय ज्ञायककी ही है, अे रागकी पर्याय नहीं, आरे ! आवी वातुं हवे. श्लोक बहोत अरुण है नेमयंदभाछ, छही गाथा, आ तो भावार्थ है, टीका तो यली गछ. आ तो ओगणीसमी वार यलते है. अद्वारवार तो समयसार सारा सभामें यल गया, पहेलेसे ते ठेठ अद्वार वार, आ ओगणीसमी वार यलते है. आहाहा ! वस्तु गहन कभी सुना नहीं, विचारमें आया नहीं क्या रीज है और उसकी दशामें क्या होता है, पहेले तो ये कडा के वस्तु है अे तो त्रिकाणी शुद्ध है ने उसकी दृष्टि करना ये शुद्ध है, और पर्यायमें अशुद्धता आती है वह संयोगजनित है माटे मलिनता ने भेद पडते है.

हवे आंही जे पर्याय हुछ अे दूसरी बात है छतां वो पर्याय द्रव्यमें नहीं स्वज्ञेयको जाना अने परज्ञेयको जाना ये पर्याय स्वपरप्रकाशक अपनेसे अपनेमें हुछ है, छते वो पर्याय द्रव्यमें है नहीं, पर्याय अे भेद है. आहाहा !

आमां मुंभछवाणाने क्यां नवराश मणे आमां, आवुं समजवानी ? धंधा, आपो दि ' पाप. सवारथी ठिठे त्यारथी आ करो ने आ करो, धंधा, धंधा, धंधा पापना, आहाहा ! धर्म तो नहीं पशु पुष्ये य न मणे. आहाहा ! अेने बे यार कलाक सत् सुननेमें आते हो तो पुष्य भी बंधाय पशु धर्म नहीं. धर्म तो अे पुष्यबंधका रागसे भिन्न भगवान है. पूर्णानंदका नाथ, ज्ञायकभाव है उसकी दृष्टि लेना अेटले के अे दृष्टिमें ज्ञायक लेना. आहाहा ! जे दृष्टिमें राग आदि पर्याय आदि लीया है अे दृष्टिमें सारा त्रिकाणी ज्ञायक लेना उसका नाम सम्यग्दर्शन है. आहाहा !

“ क्योंकि जैसा ज्ञेय ज्ञानमें प्रतिभासित हुआ, ” पर्यायकी बात है हों, “ वैसा ज्ञायकका अनुभव करने पर ज्ञायक ही है, ” अे जाननेकी पर्याय ज्ञायककी ही है यूं, स्वना जानना ने परना

જાનના એ પર્યાય જ્ઞાયકકી છે. અથવા જ્ઞાયક હી જાનનેમેં આયા છે પર્યાયમેં. આહાહા ! પર જાનનેમેં આયા છે એસા છે નહીં. આહાહાહા ! અપના જ્ઞાયક ચૈતન્ય પ્રભુ, નિત્યાનંદ ધ્રુવ ઉસકા જો જ્ઞાન સમ્યક્ સ્વસન્મુખ હોકર આશ્રય લેકર હુઆ, યે જ્ઞાનકી પર્યાયમેં રાગાદિ શરીરાદિ આ બાદ્ય ચીજ જાનનેમેં આતી છે તો કહેતે છે કિ પરકે કારણસે પર્યાય જાનનેમેં આતી છે એસા નહીં, એ પર્યાયકા સ્વભાવ ઇતના સ્વપરપ્રકાશક પ્રગટ હોકર અપનેમેં અપની પર્યાય છે, એસા જાનતે છે, એવું છે. નેમચંદભાઈ ! માર્ગ બહુ સૂક્ષ્મ ભાઈ. અત્યારે સંપ્રદાયમાં તો ગોટા ઉઠયા છે બધા પણ હવે શું કરીએ ? એને બિચારાને ખબર નથી ત્યાં. અરેરે, આહા ! આ ચીજ જે અંદર રહી જાય છે આખી સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ, નિત્યાનંદ, સહજાત્મ સ્વરૂપ, સહજ સ્વભાવી જેમાં પલટન એ પર્યાય, પર્યાયેય નથી. એસા સ્વભાવ જો વસ્તુ છે વો પરસે દૈષ્ટિ ઉઠાકર, અંદર ત્રિકાળીમેં દૈષ્ટિ લગાના, વો દૈષ્ટિ શુદ્ધ છે ને વસ્તુ શુદ્ધ છે. ઓર વો દૈષ્ટિ શુદ્ધ હુઈ અને સ્વકા જ્ઞાન હુઆ યે જ્ઞાનકી પર્યાયમેં પર્યાયકા સ્વપરપ્રકાશક સ્વભાવ હોનેસે પર જાનનેમેં આયા, એ પરકે કારણસે જ્ઞાન પરકા હુઆ અહીંયા, એસા નહીં. એ તો અપના સ્વપરપ્રકાશક સામર્થ્યસે પરકા જાનનેકા વિકાસ હુઆ છે આવી વાત છે. અરેરે ! જનમ મરણના અંત લાવી નાખ્યા.

અત્યારે તો સાંભળીએ છીએ. આમ જુવાન જુવાન માણસને ઢાટકેઈલ, આમ બેઠા બેઠા વાત કરતા ને ઢાટ કેઈલ, દીકરીયુંને ઢાટકેઈલ. આહાહા ! ક્યાં બિચારા મરીને જાય. આહા ! ક્યાંય રખડવા ઢોરમાં પશુમાં અવતાર, એના બંગલા ને પૈસા બધા પડયા રહે અહીં. આહા ! પ્રભુ ! તને ઉગરવાના આરા હોય તો એ ઉગરવાનો આરો ઉતરવાનો એ ચૈતન્ય દ્રવ્ય છે. આહાહા ! જે ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવ ધ્રુવભાવ, સ્વભાવભાવ, કાયમીભાવ, અસલીભાવ, નિત્યભાવ, આહાહા ! એની દૈષ્ટિ કરનેસે એટલે કે એમાં પ્રવેશ કરનેસે તેરે સમ્યગ્દર્શન હુઆ એ સમ્યગ્દર્શન અનંત ભવકા અંત કરનેવાલા છે, બાકી કોઈ ચીજ દયા દાન, વ્રત ભક્તિ આદિ તો ભવ સંસાર છે. આહાહાહા !

ક્યોંકિ જેસા જ્ઞેય પર, જ્ઞાનમેં પ્રતિભાસિત, પ્રતિ ભાસિત એટલે જેસા છે એસા યહાં જ્ઞાન હુઆ વૈસા જ્ઞાયકકા અનુભવ કરના, યે તો જ્ઞાયકકી પર્યાય છે અને જ્ઞાયકસે ઉત્પન્ન હુઈ છે, પરસે (નહીં), પરકી નહિ પરસે નહિ. આહાહા ! યહ જો મેં જાનનેવાલા હૂં સો મેં હી હૂં. એ જ્ઞાનકી પર્યાયમેં રાગ શરીર જાનનેમેં આયા, પણ જાનનેકી પર્યાય છે યહ તો મેં હૂં. છે ? મેં જાનનેવાલા હૂં સો મેં હી હૂં. એ જાનનેવાલેકી પર્યાય છે યહ મેં હૂં, એ રાગસે જાનનેવાલાકી પર્યાય હુઈ છે રાગકા જ્ઞાન એસા છે નહીં. આહાહા ! ક્યાં લઈ જવો એને ? આવો માર્ગ છે, એની ખબરું વિના ૮૪ માં રખડી મરે છે. કાગડા ને કૂતરા, સિંહ ને વાઘ વરૂના અવતાર, એ વાણીયાએ મરીને ન્યાં જવાના બધા ઘણાં. ધર્મની ખબર ન મળે. સાચો સત્ સમાગમ બે ચાર કલાક જોઈએ એ વખત ન મળે અને પાપનો અસત્સમાગમ આ ઘંધો એ અસત્ સમાગમ છે. અને કુગુરુ મળે તો એનો સંગ એ અસત્ સમાગમ છે. આહાહા !

આંહી કહે છે કે પર જો જાનનેમેં આયા વો તો મેં હી હૂં, ઓ તો મેરી પર્યાય છે, મેરેસે ઉત્પન્ન હુઈ છે, રાગકા જ્ઞાન શરીરકા જ્ઞાન ઓ જ્ઞાન રાગકે ને શરીરકે કારણસે જ્ઞાન નહિ હુઆ છે, મેરી પર્યાયકા સામર્થ્યસે યે જ્ઞાન એસા હુઆ છે, મેં ત્રિકાળી તો જ્ઞાયક હું પણ ઉસકી પર્યાય

जो शायकको जानी और परको जानी अे तो मेरी पर्याय है. मैं जाननेवाला ओ रूपे परिणाम्या हूँ राग अे परिणाम्या है. रागका ज्ञान हुआ शरीरका ज्ञान. अे राग यहाँ आया है और रागके कारणसे ज्ञानकी पर्याय परको जाननेमें हुआ है अैसा है नहि, आवो मार्ग छे.

भाएअे हिंदीनुं कछुं 'तुं, तमारा भाएअे के थोडुं हिंदी ल्यो कहे. पछी आपुं हिंदी ल्यो कीधुं. सवारमां वहेला आव्या 'ता. पछी कीधुं थोडुं हिंदी नहि याले. थोडुं गुजराती अने थोडुं हिंदी गरभड (नडी) याले आपुं हिंदी ल्यो कीधुं, भाएअे लएने. आहाहा ! बापु मारगड जुदा भाए, आहाहा !

अरेरे सत्य सुननेमें भी आवे नहि. तो अे सत्यका क्या चीज है उसकी प्राप्ति तो महा दुर्लभ है. आहाहा ! आहाहा !

“ यह जो मैं जाननेवाला हुं सो तो मैं ही हुं. ” राग ने शरीरादिकी किया जो होती है. जडकी, उसका यहाँ ज्ञान होता है वो तो मैं ही हुं, ये ज्ञानकी पर्याय मेरी हैं, मेरेसे उत्पन्न हुआ है, परसे उत्पन्न हुआ नहीं. आहाहा ! ‘ अन्य कोए नडी ’, ‘ अैसा अपनेको अपना अत्मेदरूप अनुभव हुआ ’, अैसा अपनेको भगवान स्वरूप यैतन्य प्रभु अपना ज्ञान हुआ ने परका ज्ञानमें भी अपना ज्ञान हुआ, अैसा अपनेको अपना अत्मेदरूप अनुभव हुआ, तब एस ज्ञाननेरूप कियाका कर्ता स्वयं ही है, क्या किया ? ज्ञानकस्वरूप जे भगवान आत्मा त्रिकाण उसका ज्ञाननेकी पर्याय और ये समय इण राग अने शरीरको जानते है ये पर्याय, अे पर्यायका कर्ता तो आत्मा है, आहा ! है ? ये ज्ञाननेरूप कियाका कर्ता अडी लीया है. आहाहा ! पर्याय हुआ ने ? किया है ने ? पर्याय; त्रिकाणी यैतन्य ज्ञायक पक्ष मैं हुं अैसा ज्ञान हुआ और ज्ञानमें इण शरीरादि लक्ष पर उपर जाता है तो उसका भी ज्ञान होता है तो उसका ज्ञान हुआ वो ज्ञानकी पर्याय मेरा ज्ञानकृत है, है ? ये ज्ञाननेरूप कियाका कर्ता स्वयं ही है, अे रागसे ज्ञान हुआ तो राग कर्ता ने ज्ञाननेका कार्य उसका कर्म, कार्य अैसा है नडी. आहाहा ! आवो वीतरागनो मार्ग.

“ ये ज्ञाननेरूप कियाका कर्ता स्वयं ही है ’ स्वने ज्ञानना ने परने ज्ञानना ये ज्ञाननेकी कियाका कर्ता तो स्वयं आत्मा है. ये ज्ञाननेकी किया परका ज्ञानना हुआ तो पर कर्ता है अने आ ज्ञानकी पर्याय कार्य है अैसा है नडी. और जिसने ज्ञाना वो कर्म भी स्वयं ही है. आहाहाहा ! ये कर्ता भी स्वयं है अपनी ज्ञानकी पर्यायका, अने कर्म भी स्वयं ही है, कार्य हुआ वो भी स्वयं ही है अपना. आहाहा ! अैसा अेक ज्ञायक स्वभाव स्वयं शुद्ध है, अैसा अेक ज्ञायक स्वभाव स्वयं शुद्ध है, है ? हिन्दी दीया है हिन्दी पुस्तक दीया, हिन्दी है ? आहाहा ! आ तो त्रिलोकनाथ सर्वज्ञ परमात्मा जिनेश्वरदेवनी वाणी छे. आहा ! प्रभु तुं कोण, क्या है ? और कितना काणका है ? मैं तो ज्ञायक हुं कितना काणका है ? मैं तो त्रिकाण हुं तो उसमें पर्यायका कोए अेद उसमें है के नडी ? उसको जो ज्ञाननेवाली पर्याय है अथवा अशुद्ध राग है ये कोए उसमें है कि नडी ? के ना. त्यारे उसमें है नडी अैसा ज्ञान हुआ तो ये ज्ञानकी पर्याय हुआ, ये पर्याय तो स्वको जानते है ने परको जानते है, ये पर्याय उसमें है की नडी अंदरमें ? के अे अंदरमें नडी पक्ष पर्यायमें दोका ज्ञानना, ये मेरामें है, पर्यायमें स्वका ज्ञानना ने परका ज्ञानना ये पर्यायमें है, समजमें आया ? क्यां, भाए आव्या नथी ? प्रविणभाए ! न्यां भेठा छे, ठीक.

મનીષ ગયો, મનીષ ગયો ? હૈં ? આહાહા !

ચૈતન્ય જ્ઞાનકા પુંજ હૈ અંદર, જેમ ઘોકળા હોતા હૈ ને ઘોકળા કયા કહેતે હૈ, રૂકા બોરા, રૂકા બોરા બડા હોતા હૈ ને ૨૫-૨૫ મણકા, આ અનંત અનંત ગુણકા જ્ઞાનકા બોરા હૈ, ઉસમેંસે થોડા નમુના બહાર નીકાલતે હૈ, કે જો ભાઈ આ રૂ ઐસા હૈ ઐસે આ જ્ઞાયકકા પુંજ પ્રભુ ઉસકા જ્ઞાન કરનેસે ઉસકા નમુનારૂપ જ્ઞાનકી પર્યાય બહાર આતી હૈ, કે આ જ્ઞાનકી પર્યાય જો આઈ ઐસા હી સારા સ્વરૂપ જ્ઞાનમય હૈ. આહાહા ! ઔર વો જ્ઞાનકી પર્યાય જો અવસ્થા હુઈ યે હૈ તો ભેદ, ત્રિકાળની અપેક્ષાએ પણ રાગ તરફકા ઝુકાવ નહીં, રાગકા જ્ઞાન હુઆ યે તો સ્વકા ઝુકાવમેં હુઆ હૈ વો કારણે વો પર્યાયકો ભી અભેદ નામ સ્વસન્મુખ હુઈ, સ્વકે આશ્રયસે હુઈ, તો અભેદ હુઈ એમ કહેનેમેં આતા હૈ. પર્યાય કાંઈ દ્રવ્યમેં ઘુસ જાતી નહીં, પર્યાય તો પર્યાયમેં રહેતી હૈ, ભલે જ્ઞાયકકા જ્ઞાન હુઆ ને રાગકા જ્ઞાન હુઆ એ તો અપની પર્યાય હુઈ હૈ, પણ વો પર્યાય કોઈ ત્રિકાળમેં ઘુસ જાતી હૈ ઐસા નહીં, પર્યાય પર્યાયમેં રહેતી હૈ દ્રવ્ય દ્રવ્યમેં રહેતા હૈ.

છતાં દ્રવ્યકા જ્ઞાન પર્યાયમેં જ્ઞાન આતા હૈ આ પૂર્ણાનંદ પ્રભુ હૈ, ઐસા જ્ઞાન પર્યાયમેં આતા હૈ, પણ એ વસ્તુ પર્યાયમેં આ જાતી નહીં. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? હળવે હળવે તો કહેવાય છે, આ તો પ્રભુનો માર્ગ છે, આહાહા ! જિનેશ્વરદેવ, અનંત સર્વજ્ઞો, અનંત તીર્થકરો આ વાત કહેતા આવ્યા છે. એણે અનંતવાર સાંભળી છે પણ એને રુચી નથી. એને અંતરનો આશ્રય કરીને શરણ લીધું નથી એણે. આહાહા ! શરણ લીયા નહીં.

તો કહેતે હૈ ! ઐસા યે જ્ઞાયક માત્ર સ્વયં શુદ્ધ હૈ, ત્રિકાળી, યહ શુદ્ધ નયકા વિષય હૈ, યહાં કયું કિયા ? કે એ શુદ્ધ જો હૈ ત્રિકાળી પણ ઉસકા યહાં જ્ઞાન હુઆ ઉસકો શુદ્ધ હૈ, તો યે પર્યાય જે જ્ઞાન હુઈ, એને ભી શુદ્ધ કહેનેમેં આયા, અભેદ હો ગઈ ને, જે શુદ્ધ ચૈતન્યમૂર્તિ પૂર્ણ હૈ ઉસકા જ્ઞાન હોકર યે સ્વકે સન્મુખ હો ગયા, સ્વકે આશ્રયે હો ગયા, તો ઉસકો ભી અભેદ કહેનેમેં આતા હૈ, ને ઉસકો ભી શુદ્ધ કહેનેમેં આતા હૈ, અભેદની અપેક્ષાએ બાકી પર્યાય હૈ યે તો વ્યવહારનયકા વિષય હૈ, યાહે તો કેવળજ્ઞાન હો એ ભી વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. આહાહાહા ! આવી ફૂરસદ ક્યાં ? નવરાશ ક્યાં ? ઘંઘા આડે, એક ઘંઘો હોય ત્યાં બીજો ઘંઘો ચલાવે કારખાનું બીજું કારખાનું, ત્રીજા કારખાનું, આમાં નવરાશ ક્યાં મળે ? આહાહા !

પ્રભુ ! (શ્રોતા:- આમાં રૂપિયા મળે, આમાં શું મળે) ઘૂળમાંય નથી મળતા રૂપિયા ત્યાં એને, રૂપિયા તો રૂપિયામાં રહેતે હૈ, મેરેકો મિલા ઐસી મમતા મિલતી હૈ ઉસકો, પૈસા મિલતે હૈ ? પૈસા તો પૈસામાં રહેતે હૈ. આત્મામેં આતા હૈ મેરે મિલા ઐસી મમતા ઉસકે પાસ આઈ, પૈસા તો પૈસામેં રહા હૈ. આહાહા ! ઘૂળમેંય હૈ નહીં.

આ પર્યાય જ્ઞાનકી હુઈ યે ઉસમેં રહી એમ કહેનેમેં આયા. આહાહા ! પ્રભુ જો ચૈતન્યમૂર્તિ, ચૈતન્યકા પ્રકાશકા પૂર પુંજ પિંડ ત્રિકાળી ઉસકા જ્ઞાન હુઆ વો જ્ઞાનકી પર્યાય ઉસમેં રહી કેમકે ઉસકે આશ્રયસે ઉસકા અવલંબનસે અથવા ઉસસે પર્યાય હુઈ હૈ. આહાહા ! આવું આકરું કામ છે.

અરેરે આ ક્યાં નવરાશ ફૂરસદ, બાળક હોય ત્યાં રમતુંમાં જાય, યુવાન થાય તો બાઈડીના મોહમાં જાય, વૃદ્ધાવસ્થા થાય તો જીર્ણ શરીર ને થઈ રહ્યું, જીવન પરાધીન થઈ ગયું. આહાહા ! આમાં પહેલેસે કામ ન લિયા હો તો પછી નહીં લઈ શકે. શાસ્ત્રમેં ઐસા હૈ જરા જાળ

ન પિલ્લઈ, જીર્ણતા, શરીરમેં ન આવે, શરીરની ઇન્દ્રિયા હીણી ન હો અને શરીરમેં રોગ ન આ જાય એ પહેલે (કામ) કરી લે, પીછે નહીં હોગા. આહાહા ! આપણે અષ્ટપાહુડમેં હૈ, આ શ્વેતાંબર મેં ભી હૈ, શ્વેતાંબરકી આ ગાથા હૈ જરા જાળ ન પીલ્લઈ, આપણે દિગંબરમેં હૈ, વૃદ્ધાવસ્થા ન આ જાય, રોગ શરીરમેં દેખાવ ન આપે, અને ઇન્દ્રિયા હીણી ન હો જાએ તબલગ કામ કરી લે આત્માકા, પીછે નહીં કર શકે, ચલા જાએગા જિંદગી તેરી નિષ્ફળ, આહાહા ! નિષ્ફળ નહીં, ધર્મને માટે નિષ્ફળ, આહાહા ! રખડવા માટે સફળ, દુઃખ ભોગવવા માટે સફળ. આહાહાહા. આપું સત્ય સ્વરૂપ છે.

“ જ્ઞાયકભાવ સ્વયં શુદ્ધ હૈ એ શુદ્ધનયકા વિષય હૈ ” શુદ્ધ નયનો વિષય તો ત્રિકાળ છે, પણ એ વિષયને જાણ્યુંને ત્યારે તેને શુદ્ધ કહેવામાં આવ્યું ને એ અપેક્ષાએ પર્યાયને પણ શુદ્ધ નયનો વિષય કહેવામાં આવે, છે તો વિષય ત્રિકાળી શુદ્ધ, પણ એનો વિષય કરતા જે પર્યાય નિર્મળ પ્રગટ થઈ, એ પણ એ બાજુ ઢળી ગયેલી છે ને ? એટલે એને પણ એક ન્યાયે ૧૪ મી ગાથામાં આત્મા કહો કે શુદ્ધનય કહો, અનુભૂતિ કહો. એમ કહેવામાં આવ્યું છે એક અપેક્ષાએ, આહાહા ! અહીં તો ત્રિકાળી શુદ્ધને વિષય કીધો.

“ અન્ય જો પરસંયોગજનિત ભેદ હૈ મલિન આદિ, વે સબ ભેદરૂપ અશુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનયકા વિષય હૈ ” આહાહાહા ! પરસંયોગજનિત મલિન આદિ પર્યાય હૈ અથવા ભેદ હૈ પ્રમત અપ્રમત. યે સબ ભેદરૂપ અશુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનય, યું કયું કહા ? કે દ્રવ્યકી પર્યાય હૈ, વો અપેક્ષાસે અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક કહા, એ મલિન પર્યાય પ્રમત-અપ્રમત પણ દ્રવ્યકી હૈ ને ? એ અપેક્ષાએ દ્રવ્યકી પર્યાયમેં ઉત્પન્ન હુઆ હૈ ને ? તો અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક કહા. યે અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિકનય ભી શુદ્ધ દ્રવ્યકી દૈષ્ટિમેં પર્યાયાર્થિક હી હૈ, અશુદ્ધ કયું કહા ? કી દ્રવ્ય પોતે પોતાની પર્યાયમેં અશુદ્ધરૂપે હોતા હૈ વો કારણે એને અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક કહેનેમેં આયા. આહાહા !

“ અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક શુદ્ધ દ્રવ્યકી દૈષ્ટિમેં પર્યાયાર્થિક હી હૈ ” એ તો. પર્યાય હી હૈ, ભેદ પ્રમત-અપ્રમત સબ. આહાહા ! “ અને ઇસ લીયે વ્યવહારનય હી હૈ, ” કયા ક્રિયા ? ત્રિકાળી વસ્તુ જો ભગવાન શુદ્ધ ચૈતન્ય વો શુદ્ધ નયકા વિષય, અને પર્યાય હુઈ યે ભેદ, પણ જો મલિન પર્યાય સંયોગજનિતકા ભેદ હૈ ચૌદ ગુણસ્થાન, શુભાશુભ ભાવ. એ તો અશુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિક, એ દ્રવ્ય પોતે પર્યાયમાં ભેદરૂપે પર્યાય હુઈ હૈ એ અપેક્ષાસે અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક કહા, પણ એ અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક યે પર્યાયાર્થિક હી હૈ અને પર્યાયાર્થિક હૈ વો હી વ્યવહાર હૈ. આહાહા !

કેટલું યાદ રાખે આમાં એક કલાકમાં ? આ તો બાપુ જગતથી જુદી જાત છે બાપુ, ધર્મની જાત જિનેશ્વર ત્રણ લોકનો નાથ, પરમેશ્વર કહે છે એ વાતો આખી જગતથી જુદી છે, આહાહા ! દુનિયામાં ક્યાંય મેળ ખાય એવો નથી. આહાહા ! શું કલું ? કયા ક્રિયા ? કે દો ભેદ, એક ત્રિકાળી દ્રવ્ય વસ્તુ જ્ઞાયકભાવ એ શુદ્ધનયકા ધ્યેય વિષય અને પર્યાયમેં જો ભેદ હૈ ચૌદ ગુણસ્થાન શુભાશુભ આદિ એ અશુદ્ધ દ્રવ્ય, એ દ્રવ્ય પોતે અશુદ્ધપણે પરિણમ્યા હૈ, પર્યાય તરીકે હોં, એથી એને અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક કલું એની પર્યાય છે ને, એમ ગણીને, એ અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક છે, અશુદ્ધદ્રવ્ય જેનું પ્રયોજન એ અશુદ્ધદ્રવ્યાર્થિક હૈ, ઉસકો પર્યાયાર્થિક કહેતે હૈ, આ ઉસકો વ્યવહાર કહેતે હૈ, આહાહા !

બધા પલાંખા આકરા, આહાહા ! અનંત કાળનો અજાણ્યો મારગ બાપુ, એ વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર એની ભાષામાં દિવ્યધ્વનીમાં પ્રભુની વાણીમાં આ આવ્યું છે, એ આચાર્યોએ આ રીતે ગાથામાં રચના કરી છે. આહાહા ! તેનો ભાવાર્થ, પંડિતોએ જયચંદ પંડિત થઈ ગયા છે. એને આ ભર્યો છે આ તો ભાવાર્થ છે. આહા ! શું કહેવા માગે છે ? કયા કહેનેમેં આતા હૈ ? એની સ્પષ્ટતા ભાવાર્થમેં લે લીયા હૈ. સમજમેં આયા ?

પર્યાયાર્થિક હૈ, ઇસલિયે વ્યવહારનય હી હૈ. આહાહા ! એ જ્ઞાયક ભાવમેં પર્યાયમેં ચૌદ ભેદ જે ગુણસ્થાનકા, ભેદ દિખતે હૈ યે વ્યવહારનય હી હૈ, પર્યાય એ જ વ્યવહારનય હૈ દ્રવ્ય એ નિશ્ચયનયકા વિષય. પણ જિસકો નિશ્ચય વસ્તુકા જ્ઞાન હોતે હૈ, ઉસકો ભેદકા ને રાગકા જ્ઞાન અપનેસેં અપને કારણસે હોતા હૈ. આહાહાહા ! “ઐસા આશય સમજના ચાહીએ”, લ્યો, ઇસલિયે વ્યવહારનય હી હૈ, “જ” વ્યવહારનય હી હૈ, આહાહા ! એ ‘જ’ છે.

ઐસા આશય સમજના ચાહિયે, વિશેષ કહેગા લ્યો.

પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ.